

Het is naar aanleiding hiervan, dat ik misschien het volgende zal mogen opmerken.

U stelt in bovengenoemd stukje in de derde regel van onderen, de vraag: „Maar hoe oud zouden de Monarchen dan wel worden?” Het schijnt mij echter toe, dat er geen groote ouderdom der Monarchen noodig is, immers C. B. Williams zegt in zijn boek „The Migrations of Butterflies” op pagina 154 de woorden van Comstock aanhalend:

„The mother butterfly follows the spring northward as it advances as far as she finds milkweed sprouting. Then she deposits her eggs, from which hatch individuals that carry on the journey and in their turn lay eggs as far north as possible. Thus generation after generation pushes on until late in the season we hear of them as far north as Hudson-Bay.”

Hieruit mag dus de conclusie, zij het natuurlijk met eenig voorbehoud, getrokken worden, dat de individuen, die bij aanvang van het slechte jaargetijde de groote tocht zuidwaarts gaan ondernemen, de kleinkinderen zijn van hen, die het jaar van te voren die zelfde groote tocht gingen ondernemen. Een ouderdom van minder dan een jaar zou dus voldoende zijn. We zouden hier dus te doen hebben met een trek, die in principe wel op die der vogels lijkt, maar die aan den anderen kant door de veel kortere levensduur der vlinders ook wel weer heel verschillend daarmee is.

Rijswijk.

G. J. BROEKHUIJSEN.

De vraag is nu maar, hoeveel generaties er plaats vinden tusschen het overwinteringsoord en de Hudsonsbaai en hoever het verbreidingsgebied van de Asclepiadeeën zich uitstrekt. Wel aardig om eens na te gaan.

T.

De Bonte Bijenwolf. Naar aanleiding van de publicatie over de bijenwolf (*Philanthus apivorus*) van de hand van den heer Henri Meijer in de Telegraaf van 20 October Avondblad jl. kan ik mededeelen dat ik bovengenoemde bijenwolf aan de Buurserbeek heb gezien en geheel overeenstemmend met de publicatie van den heer Meijer, behalve met dit verschil, dat ik den roover 22 October een slachtoffer heb zien maken waarmee hij zijn schuilplaats inging. Volgens den heer Meijer kwam de bijenwolf sporadisch in ons land voor, maar naar het schijnt heeft ze Twenthe ook al tot arbeidsveld gekozen.

Met bovengenoemde vondst ben ik bij Dr. Hart de Ruyter geweest en deze heeft mij verzocht het U mede te deelen.

Enschede, 24 October '33.

FERD. BOERSMA.

Omgedraaide foto. Mag ik er even opmerkzaam op maken, dat afb. no. 3 in mijn artikel over paddenstoelen in het vorige nummer op haar kop is geplaatst?

Gorinchem.

Dr. J. C. VAN DER STEEN.

De Bonte Bijenwolf. Deze graafwesp kwam dit jaar ook in grooten getale voor op de Campinasche heide tusschen Oisterwijk en Bokstel.

In het Natuurhistorisch Maandblad van het Genootschap in Limburg komen zeer belangrijke mededeelingen over den Bijenwolf voor van den heer J. H. H. de Haan te Weert. De wesp kwam volgens hem in grooten getale voor in de Tungelroysche wallen bij Weert, bij Maarheeze en bij Budel. Kleine kolonies vond hij nog bij Meyel, Nederweert, Kelpen en Weert. Sommige van deze kolonies lagen in loodrechte wanden en wanneer daar de wesp het nest verliet kon hij den ingang niet afsluiten, zoodat spinnen b.v. ongehinderd konden binnenloopen. Ziehier nog een zeer belangrijke waarneming:

„Als achtergelaten, pas verdoofde en derhalve nog levende bijen (het bleek dat de bijen 6 uur nadat ze gestoken waren, nog den larsus der middelste pooten bewogen) aan andere bijenwolven bij hun nest aangeboden werden, werden deze na een korte betasting met de sprietten spontaan aanvaard en naar binnen getransporteerd. Daarentegen werden bijen, waarvan ik absoluut zeker was, dat zij reeds eenigen tijd dood waren, als ik ze in een gang bracht, weer even spoedig naar buiten gebracht.”

De heer De Haan zegt ook, dat men bijenwolven in een kunstnest kan houden en dat men ze daar kan zien graven en werken en bijenvangen. Dat zou den heer Mol mooi te pas kunnen komen voor het maken van een wetenschappelijke film.

JAC. P. TH.

De Vinken. Nu we weer een beukennotjes jaar hebben kunnen we eens letten op enkele vinkenwesties. Vooreerst de zaak der mannetjes en wijfjes. In welke verhouding zijn in de troepen de beide geslachten vertegenwoordigd? Linnaeus noemde de vink „coelebs” de ongehuwde, omdat naar zijn meening de wintertroepen of in hoofdzak uit wijfjes, of uit mannetjes bestonden. Is dat werkelijk zoo? Nu zult ge dezer dagen in de troepen zeker wel meer mannetjes dan wijfjes zien, maar dat komt wel, doordat de wijfjes op het dorre herfstblad niet duidelijk uitkomen. Let ook eens op de keepen, die bij het opvliegen zoo gemakkelijk te kennen zijn aan hun witte stuit. Komen die keepen voor in troepen, duidelijk gescheiden van de vinken? Dikwijls wel.

De koolmeezen zijn even verzot op beukennotjes als de vinken. En wanneer het nu straks misschien gaat sneeuwen weten zij zich nog te herinneren waar de beukeltjes liggen en delven ze op uit de sneeuw. De vinken kunnen dat blijkbaar niet, maar ze zijn wijs genoeg, om een oogje op de meezen te houden en hun zoo mogelijk de buit af te grissen. T.

Hertshooi als onkruid. Tot de planten, waar ik in Thijsse's Hof een oogje op moet houden, omdat ze licht te veel ruimte voor zich opeischen behoort ook het gewone hertshooi (*Hypericum perforatum*) en het Kantig Hertshooi (*H. quadrangulum*) is al niet veel beter, maar wij blijven ze toch de baas. In Australië is het erger. Daar is in 1880 ons hertshooi voor de aardigheid als tuinplant ingevoerd en thans is het tot een ware plaag geworden. Men gaat er thans toe over om de plant biologisch te bestrijden en wel door het invoeren van hertshooihaantjes (*Chrysomela hyperici*). Eerst heeft men er zich van overtuigd, dat larven van deze haantjes niet anders eten dan hertshooi, anders zou het middel wel eens erger kunnen zijn dan de kwaal. Hoe staat het met de andere plagen van Australië: Konijn, Kea, cactus? T.

De Vos als boomkweker. Ergens in Brabant zijn nog al veel vossen en daardoor wordt het konijn, dat zoo graag kiemplantjes en jongen opslag eet, daar werkelijk zeldzaam. Het resultaat is vermeerderde opslag van boomen en struikgewas. Men zou nu zoo zeggen, dat de vos daar indirect aan heeft meegewerkt. Maar ook direct richt hij veel uit, en wel door het uitzaaian van vogelkers en bramen. Wij vonden vossenuitwerpselen vol met pitten van vogelkers en ook de kiemplantjes en daarmee overeenkomstige groepen en wel in zeer groot aantal. Van schade, aangericht onder kippen, eenden of ganzen is daar om verschillende redenen geen sprake, zoodat Reinaert onbekommerd zijn goede gaven kan rondstrooien. T.

Rumoerig Blaasjeskruid. Een dezer dagen ontving ik een schrijven van den heer L. Boersma uit Lemmer. Deze deelde mij mede, dat een onderwijzer uit zijn woonplaats, de heer Van der Lo en hij den vorigen zomer blaasjeskruid aantroffen in een slootje nabij het stoomgemaal aldaar. Zij merkten op, dat als ze een plantje uit het water haalden zich een zwak, doch duidelijk geknetter liet hooren, waarvan zij de oorzaak niet konden vinden. Gaarne zouden zij de verklaring van dit verschijnsel willen weten, doch daar ik hen niet helpen kan, heb ik den heer Boersma beloofd zijn waarneming aan U mee te deelen met 't verzoek, of U hun vraag in de Levende Natuur zoudt willen beantwoorden.

Leeuwarden, Nov. '33.

A. N. KOOPMANS.

Blaasjeskruid knettert altijd, wanneer het uit 't water wordt opgehaald. De druk op de blaasjes verandert dan en dat brengt de zeer gevoelig ingestelde deurtjes aan de blaasjesopening in beweging. Het kan zijn nut hebben, dezen zomer eens uitvoerig te handelen over grootte, vorm en mechanisme van de blaasjes van *Utricularia*. JAC. P. TH.

GEVRAAGD:

Een in goeden staat verkeerende Prismakijker 6×24 of 8×30 ; tevens aangeboden Verkade album Kamerplanten. Prijs nader vast te stellen.

Brieven aan J. A. NIEMEIJER, Steynstr. 1, Arnhem.

Ricken, Die Blätterpilze.

Adres: H. KLEIJN, W. de Withstraat 149, Amsterdam.

AANGEBODEN:

Verkade's album „Zee-water-aquarium en Terrarium”, geheel „compleet, in uitstekenden staat à f 2.—. Verkade's Vetplantenbons en plaatjes 150 stuks à f 0,80. Porto niet voor koper. Reflectanten, die binnen twee weken na hun schrijven geen antwoord ontvangen, komen niet in aanmerking.

Adres: A. H. MEIJER CLUWEN, Willemstraat 21, Dordrecht.

Verkade album Vetplanten f 2.70. Hemel en Dampkring 1933 in afl. f 4.—. Ritsema Bos-Reinders. Leerboek der Dierkunde '30 geb. f 2.25. Vakblad voor Biologen Jg. 4, 5, 6, samen f 4.25, Jg. 14('32) f 2.—. Nederl. Kruidkundig Archief 1921, 1924 à f 1.— per deel. Ranke, Der Mensch 2 dln. geb. f 10.—. Zoethout, e.a. De Schatten der Aarde f 5.— geb. v. d. Sleen e.a. Natuur en Vernuft geb. f 5.—. „Licht” 1ste Serie in leer gebonden, 4 dln. f 16.—. „Licht” 2e Serie idem f 16.—. Pl.m. 75 verschillende gesteenten f 10.— (gedetermineerd). Toezending franco. Adres: H. HOOGENDOORN, Roode Zand 297, Oudewater.